

Nr 138.

Uppläst och godkänd hos Första kammaren den 20 maj 1911.
— — — — Andra kammaren den 20 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af väckta motioner
rörande ändringar i den proportionella valmetoden.*

(Konstitutionsutskottets utlåtande nr 25.)

Till Konungen.

Vid innevarande års riksdag hafva i åtskilliga motioner framställt förslag rörande ändringar i den proportionella valmetoden.

Af de väckta motionerna och jämväl af hvad i öfrigt kommit till Riksdagens kännedom, framgår, att den nu gällande proportionella valmetoden i tillämpningen visat sig vara behäftad med åtskilliga brister, särskildt i fråga om val af suppleanter till stadsfullmäktige och landstingsmän.

I en af de ifrågavarande motionerna har yrkats, att Riksdagen redan innevarande år skulle besluta vissa ändringar i den proportionella valmetoden. Riksdagen kan ej dela motionärens mening härutinnan. Äfven om de föreslagna ändringarna äro af jämförelsevis begränsad omfattning, anser sig Riksdagen icke kunna därom besluta, utan att en ingående utredning föreligger om innebörden af dessa ändringsförslag i olika afseenden. Då de nu särskildt öfverklagade bristerna i denna valmetod lämpligen böra beaktas i sammanhang med en allmännare revision — sålunda har i nyssnämnda motion framhållits, att »en grundlig revision af den proportionella valmetoden är en trängande nödvändighet» — har Riksdagen i likhet med åtskilliga af motionärerna ansett, att skrifvelse i ämnet bör till Eders Kungl. Maj:t aflätas.

Riksdagen finner jämväl, att, såvida en utredning kommer till stånd, denna bör omfatta samtliga nu gällande författningar om den proportionella valmetoden och icke endast afse en del af dessa. I följd häraf bör materialet för denna utredning innefatta icke blott de erfarenheter, som kunna hafva vunnits af de redan förrättade valen af ledamöter i Riksdagens Första kammare, af landstingsmän och af stadsfullmäktige, utan äfven de erfarenheter, som kunna väntas framgå ur de allmänna val, som under instundande september månad skola förrättas till Riksdagens Andra kammare.

Såsom ofvan har anförts, torde gällande bestämmelser i fråga om val af suppleanter böra göras till föremål för en blifvande utredning. Ätminstone såvidt man nu kan bedöma, synes det, som om de öfverklagade bristerna i nu gällande valmetod skulle till stor del kunna förekommas genom rangordningsregelns vidsträcktare tillämpning. Då emellertid de erfarenheter, som hittills föreligga, ej äro af den ingående beskaffenhet, att valsystemets brister och orsakerna härtill närmare kunna preciseras, har utskottet ej funnit sig böra förorda, att utredningen skulle, såsom i åtskilliga af de förevarande motionerna föreslagits, begränsas till någon viss uppgifven del af det proportionella valsättet eller angifva på hvad sätt den nu gällande valmetoden skulle förbättras. Å andra sidan bör den af utskottet ifrågasatta utredningen ej gå utanför ramen af den nu gällande valmetoden. Utredningen skulle sålunda afse att, utan rubbande af principerna för gällande valmetod, afhjälpa de brister, som den praktiska erfarenheten af metoden ådagalägger.

På grund af hvad sålunda anförts, får Riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t på grundvalen af de erfarenheter, som af hittills förrättade val vunnits eller möjligen kunna af innevarande års val vinnas, låta utreda, på hvad sätt de brister, som visat sig vidlåda den nu tillämpade proportionella valmetoden, må kunna afhjälpas, och till Riksdagen inkomma med det förslag, hvartill denna utredning kan gifva anledning.

Stockholm den 20 maj 1911.

Med undersätlig vördnad.